

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2019-718820984
DOS-2020-0000155

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Verkenning Circulaire Landbouw Zuid-Holland.

Geachte Statenleden,

Naar aanleiding van vragen in Provinciale Staten van 27 juni 2018 heeft oud-gedeputeerde Weber toegezegd om een verkenning te starten naar circulaire landbouw in Zuid-Holland. De verkenning is in de vorige collegeperiode uitgevoerd. Deze verkenning past binnen de bespreking die Gedeputeerde Staten met Provinciale Staten gaan voeren over het strategische landbouwstuk. Hierbij bieden Gedeputeerde Staten u aan; de Verkenning Circulaire Landbouw door Blonk Consultants.

Context

De landbouwsector staat momenteel in het middelpunt van de belangstelling. De ontwikkelingen rondom de sector zijn divers en ingrijpend. Dit vraagt vanuit de provincie Zuid-Holland om duidelijk en consistent handelen. De verkenning naar circulaire landbouw is voor de provincie een bouwsteen om tot een handelingskader te komen voor de landbouw- en voedselsector. Het doel van circulaire landbouw is om grondstoffenstromen met elkaar te verbinden. Het sluiten van bodem-plant-dier-mest kringlopen is van groot belang voor de verduurzaming van de landbouw. Hier liggen oplossingen om bodemvruchtbaarheid te verbeteren, natuurinclusief en grondgebonden te boeren, en om economisch goed te presteren. Een goede kwaliteit mest, een optimaal functionerend bodemleven en integraal werken en denken worden daarbij gezien als sleutels tot succes.

In het coalitieakkoord, de visie Rijke GroenBlauwe Leefomgeving en de InnovatieAgenda Duurzame Landbouw spreekt de provincie de noodzaak uit om tot een vitaal en duurzaam landbouw- en voedselsysteem te komen. Samen met de sector en andere betrokken partijen gaan we in gesprek over hun toekomstperspectief. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar nieuwe verdienmodellen en innovatieve oplossingen. We sluiten onder andere aan op de innovaties en ketenaanpak van de Zuid-Hollandse Voedsel families, Groene Cirkels en de gebiedsaanpak in het kader van de stikstofopgave.

Verkenning circulaire landbouw in Zuid Holland (onderzoek BLONK Consultants, 2019)

Inzicht in grondstoffenstromen van de Zuid-Hollandse landbouwsectoren.

De verkenning circulaire landbouw toont welke grondstoffen omgaan in de Zuid-Hollandse landbouwsectoren en welke emissies milieu-impact hebben naar bodem en water. Stikstof (ammoniak) is een belangrijke grondstof in de landbouw. We zien dat binnen de landbouw, de melkveehouderij in Zuid-Holland veruit de grootste impact heeft op stikstof vanwege de mest die zorgt voor ammoniak uitstoot naar water en lucht. Zowel de spijsvertering van de koe, de opslag en scheiding van de mest en het uitrijden van de mest veroorzaken deze ammoniakemissie.

Kansen voor Circulaire Landbouw in reductie CO₂, fosfaat en stikstof

Circulaire vormen van landbouw kunnen de uitstoot van CO₂, fosfaat maar ook stikstof, specifiek: ammoniak, sterk reduceren. In de Verkenning Circulaire landbouw wordt een onderscheid gemaakt tussen maatregelen die vooral leiden tot beter gebruik van grondstoffen in het huidige landbouwsysteem en maatregelen die helpen om grondstoffenstromen daadwerkelijk circulair te maken. Dit onderscheid is van belang omdat circulaire landbouw om het hergebruik gaat van alle grondstoffen in het systeem. Daarmee kan ook het grootste effect op de milieu-impact worden bereikt.

In de verkenning Circulaire landbouw is een focus aangebracht door alleen de maatregelen "minder melkvee" en "meer eigen veevoer" door te rekenen in één casemodel. Dit is een vergaande case waarbij de verwachte reductie van CO₂ en ammoniak ook aanzienlijk zijn.

Vervolgstappen circulaire landbouw

De Verkenning Circulaire Landbouw wordt als bouwsteen meegenomen in een strategisch stuk van Gedeputeerde Staten over landbouw, zoals ook toegezegd in de commissie KNM van 22 januari jl.. Het strategisch landbouwstuk wordt voor de zomer met Provinciale Staten besproken.

Daarnaast is de Verkenning Circulaire Landbouw ook een bouwsteen geweest voor de Strategie Circulair Zuid-Holland. Zoals in de strategie ook is aangegeven zal met circulaire landbouw verder verkend worden hoe kringlopen gesloten kunnen worden en werken we aan:

1. Circulair en regeneratief gebruik van de bodem en nutriënten. Een gezonde bodem is immers een voorwaarde voor de productie van voedsel en overige biomassa.
2. Voorkomen van (voedsel)verspilling, stimuleren van korte ketens en optimaal verwaarden van reststromen, zoals mest en plantenresten.

De Verkenning Circulaire Landbouw geeft ook richting voor de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofopgave. Daarbij kan de proeftuin Veenweide belangrijke input leveren. Deze proeftuin is vorig jaar afgerond en heeft mooie resultaten laten zien; agrariërs kunnen in hun bedrijfsvoering tot een reductie van gemiddeld 23% ammoniak komen. Deze aanpak kan mogelijk verder uitgerold worden naar meer agrariërs in het veenweidegebied.

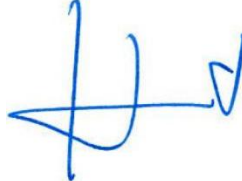
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

Bijlagen:
- Verkenning Circulaire Landbouw Zuid-Holland